ایمان شاد

از تصنیفات

ہز اکسلنسی راجہ راجایان سرکشن پرشاد مہاراجہ بہادر یمین السلطنت
جی سی آئی ای پیشکار و سابق مدار المہام دولت آصفیہ المتخلص بہ
شاد تلمیذ حضرت آصف جنت مکان علیہ الرحمۃ

باہتمام سید ناظر الحسن ہوش بلگرامی ایڈیٹر ذخیرہ

مطبوعہ
ذخیرہ پریس حیدرآباد دکن

فہرست کتب تصنیف عالیجناب مہاراجہ سر بہادر یمین السلطنت دام اقبالہ

نمبر سلسلہ	نام کتاب	قیمت	کیفیت
۱	بزم خیال ہر سہ جلد	سے/	موجود
۲	نذر سلطان	۵/	//
۳	رباعیات شاد	[illegible]	//
۴	روضہ شریف	۲/	//
۵	اسپیچ محبوب گنج	۱/	//
۶	ہدیہ شاد دیوان نعتیہ	عہ/	//
۷	جذبات شاد	۶/	//
۸	نغمہ شاد	عہ/۸	//
۹	گلبن تاریخ	۳/	//
۱۰	دسہرا	۴/	//
۱۱	سفر دو ہفتہ	/۰۲	//
۱۲	نسیم سحر	/۰۲	//
۱۳	صبح امید	۲/	//
۱۴	نذر شاد	۲/	//
۱۵	ارمغان وزارت	۱۴/	//
۱۶	فریاد شاد	۱۲/	//
۱۷	مجموعہ مناجات	۳/	//
۱۸	آنکھ والا آنکھ والے کی تلاش میں	۳/	//
۱۹	شگوفہ بہار	۲/	

لبیک گفت لطف تو ہر جا کہ برہمن ‖ ہر جا کہ یا صنم بغلط گفت یا صمد

نامۂ منظوم

منم مست الست بے محابا ‖ منم از نشۂ توحید سرشار

تو از من گوش کن اسرار عرفان ‖ منم مسکیں مرا زاہد مپندار

ندارم با کسے بغض و تعصب ‖ نیم واعظ ندارم با کسے کار

متاعِ عشقِ حق در سینه دارم
دلِ سوزان دلِ نالان دلِ زار

مرا باشد سرے بامر کزِ ذات
اگرچه میکنیم گردش چو پرکار

چه خوبی دارد آں ترکِ خود آرا
که باشد خیره چشم و سخت گفتار

نیندیشد مگر از عدلِ داور
کریم است و رحیم و نیز جبار

نخواهم دولتِ دنیا ز غیرے
مکن یا رب مرا ممنونِ اغیار

بیا اے شاد کن انشاد نامه
زبان سنج کن به اشعارِ تر اشعار

عزیزم لطفِ حق شاملِ بحالت
دعائے خیرِ من بادت گار

محبت نامهٔ اخلاص مشحون به یکشنبه رسیده در ملا بار

چو از مضمون او آگاه گشتم مکرر خواندمش با شوق بسیار

بدرویشی که برخوردی برآمد چه حاصل شد ترا از بحث و تکرار

نه بودت گر باو از دل عقیدت چرا زحمت کشیدی بهر دیدار

نشاید اینچنین کارے نشاید نصیحت گوش کن از یار غمخوار

بهنگام سخن گر او بلا وجه نموده غیبت من پیش اظهار

خموشی مصلحت می بود هر حال نه حجت لازمت بود و نه انکار

مرا کافر اگر او گفت گوید — مرا گر خواند مشرک نیستم غم

ترا او آنچه در آوند باشد — چرا گشتی دل آزردہ ز گفتار

تو نشنیدی مگر تنبیہ سعدی — برائے جاہلاں اے مرد ہشیار

جواب جاہلاں باشد خموشی — علی نفسہ یقیس المرء پندار

مرا بد گوید و تہمت نہد او — کہ ما را از نبوت ہست انکار

نیم رنجیدہ من حاشا و کلا — کہ من آنم کہ من دانم نہ اغیار

ز علم غیب غیر از حق تعالیٰ — نمی داند کسے واللہ اے یار

میانِ عاشق و معشوق رمزیست — بس این یک حرف گر کس هست هشیار

بود کارم چو هر دم یاد معبود — که قادر هست هم رزّاق و غفّار

میانِ عبد و رب او را نشاید — شود بیجا مخل اے نیک کردار

موحّد را اگر کافر بخواند — چنین از دل گر او را هست اصرار

خیالِ او عجیب است و غریب است — چگویم با تو اے مردِ نکوکار

بدل من قایل توحید هستم — ولے او داندم از جملہ کفّار

خدا را هر که دارد دوست از دل — بُود با دوستانش لابُدا یار

ندانم چون موحّد باشد آنکس — که او را از نبوّت باشد انکار

یقین کن بر مقالم ای برادر — چنین مردی موحّد نیست زنهار

نباشد صوفی صافی چنین کس — نباشد ز اهل تحقیق و ز اخیار

مجسّم گر ندارد این مسلّم — بیارد در شهادت نصّ و اخبار

کند ثابت موحّد را چو کافر — نیاید خوش مرا این شیوه زنهار

چنین کس را ندارم دوست اصلا — پئے کارش رود او هست مختار

ز توحیدش گریزی نیست هرگز — کند گر بهر خود اسلام اظهار

خدا را گر بدانی خالق کل — بود توحید خالق را سزاوار

وگر صوفی صفت گوئی همه اوست — همه مخلوق را یک نفس پندار

حباب و موج را ماند دو عالم — وجود حق بود چون بحر زخار

حباب و موج از دریا جدا نیست — تو کثرت را نشان وحدت انگار

ز وحدت میشود کثرت نمایان — ز کثرت میشود وحدت نمودار

مگر جائے عجب هست اے نجیم — بتکفیر موحد دارد اصرار

دلیل و بکفر من همین است — کشن پرشاد هست اسم من زار

اگر مختون نیم روزه نگیرم — ز لحم گاو دارم نیز انکار

نه ریشے دارم و نے سبحه در دست — ولے باشم نه همچون تو دل آزار

تعصب کفر شد در مشرب من — همی گویم همی گویم به تکرار

مبرا از تبرا و ز لعنت — نمی خواهم کسے را بد تر و خوار

رسولان را ز دل آگهم من الله — مرا حاشا ز ایشان نیست انکار

ز من کن گوش این یک چیست اسلام — به زعم تو مسلم کیست ای یار

بود الله و رحمن خیر و نامش — نه بر جبه بود بر فرق دستار

بدستش سبحه باشد لب بجنبش — ور اموئے دراز ریش بسیار

نماید سبّ و شتم ملت غیر — کند از پیشوایانش هم انکار

تبرّا فرض او باشد بباطن — بظاهر خویش را اندر ابرار

اگر ویرا غرض افتد زغیرے — بود آں غیر مسلم یا زکفار

تملق چاپلوسی فرض داند — کشد همواره منتہائے بسیار

اگر آں غیر فرماید که مے نوش — زتوبه توبه خواهد کرد یکبار

اگر غیر است از اهل تسنن — کند تشنیع شیعه پیشش ایارے

وگر شیعی بود آں مردِ مُسلم
کند بے شبہ قبحِ سُنّی اظہار

بہ سبّ و شتم آلاید زبان را
پئے خوشنودی غیر ایں کند کار

نمی گویم کہ ہر سُنّی چنین است
نہ ہر شیعی چنین خوش کردہ رفتار

اگرچہ درمیانِ مذہبِ ہم
بود از روزِ اول ردّ و انکار

یکے مر دیگرے را بد بداند
بظاہر گرچہ باشند آشنا یار

ہم از اہلِ حدیث و ثقاتِ مشائخ
ہم از اہلِ تفاسیر اند بسیار

یکے گوید کہ بدکیش است و کافر
دگر گوید ندارد با نبی کار

کہ با احمد عقیدت در دلش نیست
نہ با اصحاب نے با آلِ اطہار

ز من بشنو کہ واللہ اینچنین نیست — کہ ایشانند نیکوکار و ابرار

ہم از اسلامیان ہر سہ فرق اند — ولے باہم خلش دارند چوں خار

مسلماں ہر یک و باہم مخالف — بود چوں روز روشن با شب تار

خودش ناجی بود مرد دیگرے را — بگوید ناری و داند ز کفار

ز اول بود ہفتاد و دو ملت — مگر چوں قادیانی شد نمودار

شدہ ہفتاد و سہ ملت عجیب ست — ز ہم بیگانہ چوں نور اند با نار

چہ شور و فتنہ در عالم ہویداست — نمیدانم چہ پنہانست اسرار

همه را حرفِ توحید است بر لب | ولے از کید گردل تنگ و نیرا
گر او کافر مرا خواند چه باک است | که دارد فطرتاً زشتی بکردا
زمن بشنو تو ایجاں ماجرائے | وزاں پندے بگیر اے مرد ہشیا
یکے از سیر لندن واپس آمد | تو گوئی بختِ شیش گشت پیدا
مباح است آنچه او خواهد بهر نوع | بگفتار و بکردار و برفتا
نماز و روزه پیشِ او فضولی | زکوٰة و حج بود بے سود و بیکا
شعارِ او بود کبر و تعصب | حسد را یار غار او را حسد یا

تکبر خودستائی خود پرستی — بود ایں وضع خاص اے نکوکار

مخاطب میشود از یاری بخت — بجنرل یا بہ کرنل یا بہ سردار

اگر سید بود یا میرزا است — خوشش آید چو مسٹر گوئیش یار

اگر ہندو بود حالش ہمینست — مسلماں گر بود اینست رفتار

تراشد ریش و گر مختون نباشد — بنزدش ہیچ عیبی نیست زنہار

بود وسکی بہ پیشش شیرِ مادر — نداند قبح فعلِ خود تبہ کار

خلافِ شرع ہر امر یکہ باشد — حلال است و مباح است اے نکوکار

خوشا وقتے و خرم روزگارے — پدر زاہد بود فرزند میخوار

ہنوز اندر راوده از اہلِ اسلام — خطابِ راجگی دارند بسیار

بیاری تا بجے اے شاد اشمال — زبر گوئی دلِ سامع میازار

مجسم را نباشد اعتراضے — برایں اوضاع وایں افعال و اطوار

مگر نامِ کشن یا رام، لچھمن — خلد در قلبِ او واللہ چوں خار

در اہلِ ہند ساری ایں مرض گشت — کہ ہندو و مسلمان اند بیمار

بکن خالی دلت را از تعصب — بگو آں شیخ را از جانبِ یار

معاذ الله اگر اسلام این است ‌ ‌ ‌ بکفر خویشتن نازم دو صد بار

بگویید مشرکم گر مهربانی ‌ ‌ ‌ نیم من رنجه دل زین حرف زنهار

به اسمی کز ازل موسوم گشتم ‌ ‌ ‌ ز حق باشد در آن شک نیست ای یار

موحد هستم و صوفی صافی ‌ ‌ ‌ مرا از دل بود و الله اقرار

مرا با صلح کل کار است هر دم ‌ ‌ ‌ ازین شیوه کسے را نیست انکار

بعون الله زیم میرم برین کیش ‌ ‌ ‌ دعایم روز و شب باشد ز دادار

زنی بر فرق من گر تیغ بران ‌ ‌ ‌ نپیچم سر من از توحید زنهار

نگویم ملحد و مردود کس را — نگویم دیگراں را اُدخلوا النّار

چگونہ من کنم ابطالِ ادیاں — کہ بر توحید حق دارم من اصرار

ز تفریقِ مِلل ما را چہ کار است — کسے را بد نمی گویم زنہار

بحق سوگند با اقوامِ دیگر — ندارم مطلقاً پرخاش و انکار

نیم دشمن بہ ہفتاد و دو ملت — ز من این قول را کن گوش صد بار

مرا مقصود توحیدِ الٰہیست — بجملہ مرسلاں دارم من اقرار

کتابِ آسمانی جملہ حق است — ز ہر دینی کہ باشد اے نکوکار

بپرس از وے چگونه فرق بسیار ‖ که آمد لا نفرق قولِ جبار

بجز مشرک کسے کافر نباشد ‖ ز قرآنست ظاهر حکم دادار

کسے از باطنِ کس نیست آگاه ‖ چگونه خورده میگیری زپندار

خدا یکسان نکرده پنج انگشت ‖ نشاید بدگمانیها ز اغیار

چو نتوانی بدست آری دلِ کس ‖ مباش اینگونه از نخوت دل آزار

که اسلام از همه ادیان وسیع است ‖ چنین دین را مکن محدود زنهار

بلطف و خلق آرے میتوانی ‖ کشی پیلے بموئے مرد هشیار

تو گوئی شیخ و صوفی خویشتن را — ولے از خوئے تو خلق است بیزار

بدل یاد آر از خلقِ محمد — ازو پندے بگیر اے محو پندار

نسازی گر بدل تقلیدِ احمد — رود از دستِ تو بے شبہ ہر کار

نصیحت غیر را خود را فضیحت — سزاوار است کے اے نیک کردار

بکافر نیز احمد خلق فرمود — مدارا با منافق کرد اے یار

محمد ہست پیغمبر بلا شک — بود نورے ز نورِ ذاتِ جبار

بظاہر گرچہ احمد عبد باشد — ولے سریست او از جملہ اسرار

ز مہرِ مہر آں ذاتِ مقدس — ز مشرق تا بمغرب رفت انوار

بدشمن ہم نداد آزار احمد — تعالی اللہ شد ممدوح جبار

چو اعدا عرصہ بروے تنگ کردند — دعائے نیک کرد او پیش دادار

ثنائے ذاتِ او از من محال است — کجا ذرہ کجا مہرِ ضیا بار

نبودے خلق گر در ذاتِ احمد — نگشتے دینِ او شایع بامصار

بدامِ حسن خلقے صید کردہ — جہانے را بلا اکراہ و اجبار

دہد توفیق مارا حق تعالیٰ — شود ایں طالعِ خوابیدہ بیدار

محمد چون ترا هادیست باید — نیازارے دلِ کس اے نکوکار

زبانِ خود مکن آلوده هرگز — به سب و شتم و غیبت وقتِ گفتار

به ذکر و فکر و قرآن و ریاضت — صفائی قلبِ خود ایجاد بدست آر

تو چون واصل شوی بذاتِ بیچون — نیابی فرق در خویش و در اغیار

اگر احول نئی بنگر به انصاف — نیابد غیر جز تو در نظر یار

دل خلقِ خدا را اے خردور — بدست آر و بدست آر و بدست آر

نه مسلم اگر خلقت نه باشد — متاعِ خلق اے دانا نگهدار

بود این مقصدِ قولِ همه دوست | چو خالق خلق را هم دوست میدار
ببین آلِ پیمبر را که در خلق | چسان کردند ارواحِ خود ایثار
رضا و صبر و خُلق و حلم باشد | برائے صوفی و درویش بنیاد
همه اصحاب با تمکینِ احمدؐ | مثل گشتند در گفتار و کردار
ز حسنِ خلق گر دورے تو واللہ | نئی مسلم ازیں دعوی شوی خوار
نہ انسان اگر خلقت نباشد | چو حیوانی ز تو انسان کند عار
بصورت گر تو انسانی چہ حاصل | بسیرت نیک باش و نیک کردار

چو نیکاں خلق باید کرد پیدا — کزیں خوشتر نباشد هیچ احیا

میانِ یک صفت صدها صفات است — کزاں گردد بانساں کشف اسرا

شعار خود کنی گر زیں صفتها — نباشی سخت گوئی نے جفا کا

نہ رہ یابد بسترتو تعصب — نباشی تو ریاکار و دل آزا

ز سنگ و خشت نبود کعبۂ دل — نہ تعمیرش شناسی و نہ معما

تو نشنیدی همه ولاد آدم — بهم دارند چوں اعضا شرکا

نہ پنداری کہ خضر راہ هستی — تو رہ گم کردهٔ اے خود بینا

تو شیخی یا کہ پیری از خرد دور | نصیحت گیر از مردان ابرار

فدائے اہل بیت احمد من | خورم سوگند پاک ذات غفار

حسین ابن علی روزے ز مسجد | بسر چشمہ یکے را دید اے یار

وضو میکرد بیجا آب میریخت | قواعد را نمیدانست زنہار

تبسم کرد آں مختار کوثر | بدو گفتا بیا راب اے نکوکار

وضوءِ من ببیں با چشمِ تحقیق | خطا گر میکنم آگاہ کن یار

وضوءِ شاہ راچوں دید درویش | یکایک شد ز سر آں خبردار

چو گردید از خطاء خویش آگاه | پشیمان شد ز کار خود نکوکار

هدایت شد ازین تعلیم اورا | خطاء خویش را خود کرد اقرار

تو بودے گر بجایش اے جفا جو | بخنقش میکشیدی بر سر دار

تو نشنیدی چه فرمود است احمد | بیاران نکو خوی و نکوکار

که معبودان کفار اند اصنام | نباید زشت گفتن پیش کفار

نمیدانی اگر گوئی بدِ شان | همان دشنام برگردد بجبار

دل و جانم فدایت یا محمد | نبی الله هستی غیر انکار

شنو ای شیخ پندے گیر از من — زنجانید کس را شاہِ ابرار

عجب از خلقِ تو ای شیخ خوشخو — موحد را تو بشماری ز کفار

ہلاک اللہ گرت فطرت ہمین است — بقدرِ ظرفِ آب تست پندار

چہ نسبت خاک را با عالمِ پاک — کجا احمد کجا شیخ جفا کار

چہ کرد آں احمدِ مرسل بمہماں — کہ بود او شیخ و گستاخ و بدطوار

ردائے خویش را خود شست و شو کرد — پلیدش کرد چون مہمانِ بدکار

زہے صبر و زہے خلقِ محمد — زہے آل و زہے اصحاب ابرار

مُطیعم من بدل الحق مطیعم | چنیں باشد اگر اسلام یارا
نہ اسلامی کہ شیخم دعوتش کرد | جگر سوز است و جانفرسا دلِ آزارا
حدیثے دیگرے پیشت بگویم | بگوشِ دل شنو در دل نگہدارا
علی شیرِ خدا دامادِ احمدؐ | چنو انداخت بر رویش سیہ کارا
نہ بد گفتا شہِ مرداں بحقش | نہ خونش ریختہ از قہر زنہارا
تو گر بودے بجائے شیرِ یزداں | چہا می کردیش تعذیب و آزارا
کسے کو جزیہ آوردہ بہ احمدؐ | چہ حکمش بود آخر شو خبردارا

بکن انصاف اینک ای خردور — مسلمان کیست ایمان چیست شیدا

اگر خود را بدانی رهبر خلق — رہے بنما دل کس را میازار

اگر تو عابدی یا مرد زاهد — برای نفس خود هستی نکوکار

وگر تو روزه گیری یا کنی حج — برای ذات تو اجر است بسیار

بمخلوق خدا احسان چه کردی — بگو با من اگر حق را نگهدار

هزاران کعبه را گر زار سوزی — ولے خوش کن که از مردیست اینکار

بدان انسان کامل بود احمد — ببین اصحاب آتش جلا برا

که اسلامیکه ایشان عرض کردند
برائے ذاتِ واحد بود یارا

بتوحیدِ الٰہی دعوتِ شاں
برائے جملہ خلق از حکم دادا

نہ مثلِ تو باکلِ لحمِ گاوے
پئے تبدیلِ نامے ایدل آزارا

نہ بہرِ سبّ و شتمِ مذہبِ غیر
نہ بہرِ فتنہ و شراسے جفا کارا

نہ بہرِ شربِ خمر و خوردنِ ناں
نہ از بہرِ ختان و ریش و دستارا

نہ تو ہادیٔ من ہستی نہ مرشد
نہ بیعت کردہ ام من با تو زنہارا

ترا از غیبِ کس چوں آگہی نیست
زبانِ خویش از غیبت نگہدارا

بدل ترک صلوٰۃ و صوم و قرآں
ز رنجانیدن دل بہتر انگار

نیم محتاج تبلیغت خدارا
مرا بر حال خود ای شیخ بگزار

عجب می آیدم حیرانم ایشاں
چگویم ماجرائے از گل و خار

محمدؐ بود بیشک مظہر حق
دل عارف ازیں میدار اقرار

انا من نور حق فرمود احمدؐ
اگر نشنیدۂ اینک بگوش آر

بود ہر شئی ز نور او منور
نفرمودہ دریں تخصیص زنہار

چرا ایماں نیارم من بریں قول
کہ حق گفتست و گوید شاہ ابرار

انا من نور اللہ و کل شئی من نوری

تفاوت نیست گر انصاف داری
بفیض اوز مومن تا بہ کفار

نداری گر یقیں بر قول احمدؐ
چرا تاویل میسازی بگفتار

عبث باشد ہمہ تاویل و عذرت
خطا کاری اگر داری تو اصرار

چو نبود مظہر حق ذات احمدؐ
کلامش کے بود ارشاد دادار

تو دانی خویش را عارف محقق
کنی اقرار از توحید جبار

ہمی بندی کمر بر جنگ یاراں
کہ خوش آساں گرفتی کار دشوار

زراہ حق شو و باطل گریزی
زہے ادراک و فہم اے محو پندار

جزاک اللہ فی الدارین خیرا — ندیدم مثل تو عاقل در مصارا

مشو منکر ز قولِ حق خدارا — مکن گمراہ کس را اے نکوکارا

عجب دارم من از کار و شعارت — اگر داری نظر اے مردِ ہشیارا

برو در بوستاں سیرِ چمن کن — نگر گلہائے تر در صحنِ گلزارا

ہزاراں گل ببینی و گلستاں — دراں یک باغباں مامور برکارا

چہ دانی قدر گلہائے چمن را — نظر کن تا کند گل بر تو اسرارا

کہ ہر گل باغِ بیرا دست دارد — گلے را گر نخواہد دشت چیں خارا

بپرس از شیخ از من علتش چیست | بیا بشنو بگویم اے نکوکار

بچشم باغباں ہر گل عزیز است | نمی باشد بچشم او یکے خوار

وجود خالقِ عالم بہ عالم | کہ دیور ساں بود در صحنِ گلزار

مثالِ دیگر از بہر تو آرم | بگوشِ دل شنو در دل نگہدار

ضیاءِ مہر ہر جا فیض بخش است | بشہر و کوہ و کشت و دشت پرخار

بدیر و مسجد و میخانہ ہر جا | بتابد آفتاب و بخشد انوار

چہ بر سنگ و چہ بر گوہر چہ بر خاک | بہ بینی پرتوش یکساں نمودار

حجابِ حائلے خود بینی تست — کہ می پوشد ترا از نورِ ستار

حجابے دور کن در نور بنگر — ببینی تا جمالِ چہرۂ یار

حجابت چیست خود این را بدانی — خودی را خود حجاب ای شیخ پندار

نگیرم بر تو خرده صلح دشمن — چہ مسلم باشد و چہ اہلِ زنار

اگر ہندو زند با من چنین حرف — ہمین پاسخ باو گویم نگہدار

ہمیں قول است قولِ وید بے شک — کہ یک موجود و دیگر نیست ای یار

بلے تفریق نبود در دلِ من — نخواہم کرد خوش زین شیوہ رفتار

زمانه گر شود با من مخالف — ندارم خوف و ترس از دورِ غدّار

بفرما مردِ دانا را که باید دوست — دوئی را دور کن از قلبِ عیّار

زبانِ خویش را هرگز میالا — بدشنامِ کسے اے نیک اطوار

بحسنِ ظن بهر کس کن ملاقات — که سوءِ ظن بود از سوءِ کردار

شنیدستم چنیں از راستگویاں — که در دامِ طمع هست او گرفتار

بجان و دل همیخواهد که گردد — مریدِ خاصِ من اول جهاندار

ازیں فعلش همیں است آشکارا — که چوں او دیگرے هم اقتدار کار

اگر طالب بود از قادریہ — وگر چشتی بود آں مرد دیندار

اگر از نقشبندی یا قمیصیست — وگر باشد جنیدی ہست بیکار

اگر باشد عمادی شاذلیہ — وگر علوی بود آں نیک کردار

چو فردوسیہ طیفوریہ باشد — وگر باشد مداری صاحب اسرار

ثمر داد از ہر شاخی کہ باشد — گل ایماں نہ چیدہ جز خس و خار

اگر اوواری یا ابو العلائیست — ولے ایماں درستش نیست زنہار

کند بیعت بدستش از ارادت — بہر کس دارد ایں مطلب ہمیں کار

شنا بد سوئے او ہر کس کہ باشد | بلے گر کس فرو آید ہمیں دا
شمارد دیگراں را قطرۂ آب | مگر خود را بداند بحرِ زخّار
ولی و قطب بلکہ قطب الاقطاب | ہمانا خویش را داند زپندار
چو خود ہر گز نمی داند مقدس | اگرچہ دیگرے باشد زاہر ا
شنیدم گر نخواہد بیعتش کس | ازو دارد خلش در سینہ چوں خار
بترساند بشمشیر زبانش | کہ تا طالب شود بیشش نگو نسار
چہ خوش رسمیست از تبلیغ اسلام | چہ خوش آئین دین است اے نکو کار

بسا مردانِ حق را دیدہ چشمم | ندیدم مثلِ او در دهر زنہار

ز اسمائے گرامی مشائخ | کنم تفصیل اینک من بگفتار

جمال الدین جنید اشاہ رہبر | دل و جانم فدایش باد صدبار

چہ کایست و چہ کھتری چہ مسلمان | مرید خاص او بودند بسیار

گرفتے بیعت از اقوام دیگر | نہ انکارش ازیشاں بود و نے عار

مرا ہم بود ارادت باو از دل | مرا میخواند مولی آں خوش اطوار

گہے از صدق دل گفتے کنہیا | گہے میخواند عبداللہ اے یار

مریدش بود ملا عبد قیوم — که صافی قلب بود و نیک کردار

زچندا شاه او پرسید روزے — بگو اے مقتدا این چیست اسرار

مرید خاص تو شاد است لیکن — نباشد با نماز و روزه اش کار

نمی آید گہے او در جماعت — گزارد تا نمازے پیش غفار

شنید این حرف و از من خواست پاسخ — جوابش گفتم اے پیر نکو کار

به ملاها ندارم کار قطعاً — غلام صوفیم اے نیک کردار

چو ملا را خبر از سر من نیست — چرا نیشے زند چون عقرب و مار

پس انگہ گفتمش انیک جواب	بخواندم پیشش این بیت کہ ربا
نماز عاشقاں ترک وجود است	نماز زاہداں ذکر و سجود است
تبسم کرد چندا شاہ مرشد	بلا گفت اے یار نکو کار
جوابش را تو فہمیدی چہ گفتہ	درونِ اہلِ دل مخراش زنہار
یکے دیگر بپیشش گفت با من	نباشی گر مسلماں اے نکوکار
روی بیشک بآتش روز محشر	نجاتت چوں بود از شعلہ نار
جوابش گفتم و دنداں شکستم	باو گفتم سبیں اے نیک کردار

نسوزاند مرا آتش یقین کن — که با جنت بود کارم نه با نار

سرِ اخلاص خم دارم به پیشش — مرا باشد به تسلیم و رضا کار

چساں باور کنی کآتش بسوزد — دلے را کو بود از عشق سرشار

مگر گوئی که ذاتِ پاک بیچوں — فقط بہر مسلماں است غفار

وجودِ پاک رب العالمین است — برائے ہر دو عالم رحمت آثار

جوابِ من شنید و آفریں کرد — بروحش باد لطفِ ربِ دادار

گہے ارشاد آزردہ نگردید — چہ خوانم مدحتِ آں شیخ ابرار

بهر کس داشت او چشم عنایت	بهر کس یار بوده نی دل آزار
دگر رهبر حبیبِ عیدروسی	ز مردانِ خدا آگاه و ابرار
اگر بیند کسی عارف ببیند	محقق نیز و صوفی نکوکار
چنین مرد مقدس ذات باللہ	نزاید مادر گیتی نه هر بار
خهی وارث علی شاهِ حق آگاه	چه توصیفش کنم ای نیک کردار
ندیدم روی پاکش حیف صد حیف	نگشتم حیف در دنیا به او یار
فضیحت شد مرید نیک باشش	شناسائی من میداشت بسیار

شنیدستم ز اکثر مردمان شاد | بری بود از تعصب آن خوش اطوار
مریدش ہندوان بودند بسیار | نباشد حالتش محتاج اظہار
بسے از گبر و ترسا خادمانش | عیان سرش بود بر جملہ ابرار

نہے آن فضل رحمان رحمت حق | مراد آباد از و شد گنج اسرار
بچشم سر ندیدم گرچہ رویش | بچشم دل شدم فائز بدیدار
بمکتوبات شد نصف الملاقات | زہے مرد محقق نیک کردار
بود احوال او چون ذرہ رو شن | کہ ذاتش مہر تابان شد در انوار

زہے بابائے نوری نور انور — بفوج بو العلائی ہست سالار

بود در بمبئی معروف و مشہور — مریدانش بسے از اہل زنار

خہے صوفی صافی شیخ جاکر — کہ بود از شاذلیہ آں نکوکار

بحالِ شاد از بس مہربان بود — یکیں میخواند یا مہراجہ آیار

صفائی باطنش از ظاہر ہویدا — تعصب نے بگفتار و بہ کردار

ندید او را کسے ہیچ خلق ہرگز — کسے را بد نگفتہ آں نکوکار

یکے ہندو عقیدتمند بودش — مرید خویش میگفتش باظہار

اگرچہ معترض بودند اکثر | بپاسخ گفت آں ہادی ابرار

بود معبود ہر کس ایزدِ پاک | بدین کس نیز دارم سرو کار

بری از شرک باید کرد او را | ہمیں باشد عبادت بہرِ دادار

شریکِ حق نداری ہیچکس را | کہ در وحدت نمی گنجند اغیار

سراپا محوِ عشقِ حق تعالیٰ | کند جاں بر رسولِ پاک ایثار

خہے قاسم علی شاہِ کلیمی | کہ صوفی ہست عارف ہم نکوکار

قلندر مشرب و آزاد مردست | مدام از بادۂ توحید سرشار

گلے از بوستانِ بوعلی ہست — ز مشکِ عشقِ او شد ہند تاتار

چو مجنوں عشق دارد با قلندر — اگر لیلیٰ بود قولش سزاوار

عبادت چیست روئے دوستاں دید — بہر شانے کہ بینی جلوۂ یار

ز دل شیداست یوسف جمالاں — ز جانِ خویشتن باشد خریدار

تجلی گاہِ او حسنِ بتانست — کلیم آسا بود چشمش پُر انوار

دلِ او از تعصب پاک و خالی — ہمی دارد بمن اخلاص بسیار

بسے از ہندوانش حلقہ در گوش — بسے از گبر و ترسا زلہ بردار

گہے نشنیدم از وے حرفِ سختی | بدین و ملت غیرے نکو کار

خہے آں پیر ابراہیم افندی | بود در قادریہ فخرِ اخیار

روابط دارم از سالہا او | بہ بزمِ صحبتش ہم پایستم بار

نکردم گوش از وے زلۂ کس | کنند اذعاں بریں گفتار احرار

چنیں صوفی کامل در جوانی | ندیدم گرچہ گشتم دشت و کہسار

جواں پور سیت زاں شیخِ مقدس | کہ پیرِ مصطفےٰ خوانندش ابرار

گلِ رعنائے از بستانِ بغداد | گلِ خوشبو و خوش رنگستِ بنجار

خہے خلقِ و خہے شانِ محبت — بود واللہ زبر مشکش رشکِ گلزار

زرنجانید گاہے دشمناں را — کہ بود اینچنیں شیخے دل آزار

خجل شد در پسِ آئینہ طوطی — ز شیرینیِ تقریرِ شکر بار

صفتہائے کہ باید بہر درویش — ہمہ در ذاتِ او جمع است اے یار

بود گنجِ علومش سینہ لیکن — متاعِ نیک را باشد خریدار

ز طبعِ ثاقب و عقلِ سلیمی — گزیدہ رائے ہست و نغز گفتار

اگر در صحبتش بودی تو ہرگز — نگفتی مردِ حق بیں را کہ فی النار

خهی سید خلیل استاد مشفق
که بوده هادی من آن نکوکار

خلیل بت شکن گشته پیمبر
خلیلِ خود شکن بود او ز کردار

خلیل آمد چون اندر حیدرآباد
تعصّب در دلش بوده ز اغیار

برؤیا فاطمه را دید یک شب
ز دستش خورد شربت گشت هشیار

ازان رؤیا دگرگون گشت حالش
به صُلحِ کل شده مائل نکوکار

بمن میکرد نقلِ خواب و پیهم
فشاندے اشک از چشم گهربار

چنان صوفی صافی گشت آخر
که وصفِ آن نمی گنجد بگفتار

ندیدم باز از وی هرگز تعصب   نکرده با کسے پرخاش زنهار

پدر طولی مرا او در معارف   بشد حاصل کہ مشکل بود دشوار

دلا ور شه مقیم تا چو آرم   کہ هست از قادریه آن نکوکار

طریقش صلح کل خلقش وسیع است   نمی آید از و بر خاطرے بار

بسے دیدم مریدانش ز هندو   بجبهه قشقه و بر دوش زنار

بایشان میکند تلقین توحید   بفیضش میشود تائب گنهگار

نسازد در لباس و وضع تاکید   نه از بهر ختان و ریش اصرار

کسے را از مریدانش ندیدم — که در امر نبوت دارد انکار

ز شمس الدین مہ او زنگ آباد — شدہ ہست از ماہ تا ماہی ضیا بار

بسے دیدم مریدانش برہمن — بہ تبلیغ و رسل دارند اقرار

بقدر فہم شان تعلیم سازد — ز اشغال و ز اوراد و ز اذکار

بران خواجہ حسن پیر نظامی — سزد ایمان کند گر شاد اینبار

گرفتم ذکر چشتیہ از و یاد — بہ نقشش بیعتی کردم باظہار

جوان صالح و پیر است کامل — خدا جو و صفا مشرب نکوکار

دلش روشن بود چون مہر روشن	چگویم مدحت آں شیخ احیا را
جوان بخت و جوان دولت جوان سال	بود بے شبہ ایں مدحش سزاوار
نداد از دست شرع احمدی را	بود ہر چند او آزادہ رفتار
متاعِ نیک ہر دکاں کہ باشد	بجان و دل بود آں را خریدار
بہ بینش مؤمن و کافر مساویست	بود ہر دو دوتا گیسوئے دلدار
بود پیرِ مغاں از بہر مستاں	بود ہم رہبر بہر زہد کردار
زتحریرش دبیرِ چرخ ششدر	زعرفاں بادہ اش ناہید سرشار

فدائے دیدۂ میگون او شاد — کہ چشمش کرد بے مے کار خمار

چہ زلف عنبرینش پیچ در پیچ — دل عاشق بسودائش گرفتار

محب و مخلص و یاراند با من — بشان ہم ارم بدل اخلاص بسیار

ہمہ با آنکہ ہستند اہل اسلام — ندیدم تلخ گفتار و دل آزار

تعصب نیست ہرگز در دل شان — ز ادیان دگر اے نیک کردار

بسے زرتشتیان و بت پرستان — فدائے شان ز دل ہستند اے یار

شہادت گر کسے خواہد ببیند — رود در خدمت مردان ابرار

موحد را نمی گویند کافر — نه از صوفی خلش دارند چون خار

جز ایشان هم بسا صاحب کمالند — که در تفصیل شان طول است در کار

دعا

خداوندا بحق این بزرگان — اجابت کن دعائے این گنهگار

ز مکروهات دنیا ده نجاتم — براه دین خود ثابت قدم دار

کرامت کن صفا عرفان عطا کن — شوم تا صوفی و عارف نه مکار

ز توحیدت صفا یابم بسینه — موحد دار و صوفی دار دادار

اگر شیخے بمن گوید کہ من ہم / بہ بد گفتن کند تقلیدِ اشرار

چنیں کس ہست بد در مشربِ من / مرا چون او نگردانی زبان کار

مرا بایست یا رب سوزِ عشقت / بکافر کفر دیں بخشی بدیندار

ترا جویم ترا خوانم بہر جا / ترا بینم بہر صحرا و گلزار

مرا دہ عشقِ ذاتِ پاکِ خویشت / مرا نامِ تو بادا مونس و یار

بعشقِ خود مرا دلشاد گردان / مبادا در سرم سودائے اغیار

بجز توحید مقصودم مبادا / دعائے من ہمینست از تو دوار

دو عالم گر عدویم گشت گو باش | چه پروا گر بود لطفت بمن یار

بظلّ رحمتِ خود دار یا رب | بحفظ خود مرا هر دم نگهدار

نترسم شاد ترساند اگر خصم | بتیغ فتنه یا وضعِ خونخوار

کجائی مطرب آهنگ غزل کن | بخوان خوش از کلامِ شاد اشعار

غزل

سرم دارد هوای کوی دلدار | دلم خواهد شمیمِ گیسوی یار

شبِ دیجور و منزل دور ساقی
بدو آرا آتشِ تر در شبِ تار

نخواہم شعلۂ جوالہ غول
شرر از سینۂ سینا برون آر

چہ موسیٰ اخگری می جویم از طور
گلے خواہم خلیل آسا ز گلزار

مرا با کفر و ایمان نیست پرخاش
ندانم فرق در تسبیح و زنار

فروزم شمعِ حق باطل بسوزم
کنند تا چشمِ حق بین ذوقِ دیدار

فدائی فیضِ آں خمار گردم
کہ لا فانی و لا ثانی است اے یار

بحمد اللہ دارم گنجِ عشقش
نیم در چشمِ اہلِ عشق نادار

ہمینم بس ز نقدِ خویشِ دوراں
دلِ پُر داغ و چشمِ من گہربار

ندارم شکوہ از سستیِ طالع
نہ نالم از کلامِ سخت اغیار

اگر گوید کسے کافر ترا شاد
مرنج از ناحق و حق را نگہدار

نمبر	نام کتاب	قیمت	کیفیت
۲۰	موتیوں کی لڑی	۴ر	موجود
۲۱	دین حسینؑ مجلد	۴ر	//
۲۲	ماتم حسینؑ مرثیہ	۴ر	//
۲۳	ایمان شاد فارسی	۴ر	//
۲۴	دیوان شاد اردو		زیر طبع
۲۵	سفرنامہ اجمیر شریف		
۲۶	سفرنامہ بمبئی		
۲۷	مکاتیبات شاد		
۲۸	صلح جگت		دوسرا ایڈیشن بغرض انطباع عنقریب اس میں سے بعض کتب پریس کے حوالہ ہونگی
۲۹	چنچل نار		
۳۰	آزادی		
۳۱	مطلع خورشید		
۳۲	قدوم سلطانی		
۳۳	ارمغان زیبا		
۳۴	سیر پنجاب		
۳۵	مخزن القوافی		
۳۶	ترانہ شاد		
۳۷	پریم بچن		

کتب جو قابل فروخت موجود ہیں دفتر ذخیرہ پریس حیدرآباد دکن سے طلب کیجیے بذریعہ وی پی یا پیشگی قیمت و محصول بھیجنے پر حاضر ہو سکیں گی

نمبر طبع ۹۴